

Konstituzio Auzitegiari Buruzko
Lege Organikoa
Ley Orgánica del Tribunal
Constitucional

KONSTITUZIO AUZITEGIARI BURUZKO LEGE ORGANIKOA

LEY ORGÁNICA DEL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

eman ta zabaltzazu

Universidad Euskal Herriko
del País Vasco Unibertsitatea

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

JUSTIZIA, LAN ETA GIZARTE
SEGURANTZA SAILA

DEPARTAMENTO DE JUSTICIA,
EMPLEO Y SEGURIDAD SOCIAL

KONSTITUZIO AUZITEGIARI BURUZKO LEGE ORGANIKOA

LEY ORGÁNICA DEL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

JUAN INAZIO UGARTEMENDIA EZEIZBARRENA
UPV/EHUko Konstituzio Zuzenbideko irakaslea

MAITE ZELAIA GARAGARZA
UPV/EHUko Konstituzio Zuzenbideko irakaslea

IRENE ALDASORO KATARAIN
PATXI PETRIRENA ALTZUGUREN
Itzultzaileak

ANTTON ELOSEGI ALDASORO
UPV/EHUko Euskara Juridikoko irakaslea
Zuzenbideko Euskararen Mintegiko arduraduna

JUAN GARZIA GARMENDIA
UPV/EHUko Euskara Zerbitzua

JOSÉ ÁNGEL TAMAYO ERRAZQUIN
UPV/EHUko Zuzenbide Erromatarreko irakaslea
Argitalpenaren koordinatzailea

- © Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioa
Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzza Saila
Administración de la Comunidad Autónoma del País Vasco
Departamento de Justicia, Empleo y Seguridad Social
- © Euskal Herriko Unibertsitateko Argitalpen Zerbitzua
Servicio Editorial de la Universidad del País Vasco

Fotokonposizioa/Fotocomposición: Ipar, S. Coop.
Zurbaran, 2-4 - 48007 Bilbao

Inprimatzea/Impresión: Itxaropena, S.A.
Araba Kalea, 45 - 20800 Zarautz (Gipuzkoa)

ISBN: 978-84-9860-035-3

Lege gordailua/Depósito legal: BI - 3.624-07

LEXIKOA

LÉXICO

Lexikoa

a

abiarazi (errekurtsoa, prozesua, arazoa, gatazka, konstituzionaltasun-deklarazioa) promover (recurso, proceso, cuestión, conflicto, declaración de inconstitucionalidad)
administrazioarekiko auzi-errekurtsoa recurso contencioso-administrativo
adostasuna consentimiento
agertu comparecer
ahala potestad
ahalmena facultad
aitortu (eskubideak eta askatasunak) reconocer (derechos y libertades)
akzioa (baliatu) acción (ejercitar la)
alderdi-eskariz a instancia de parte
aldi baterako ahalgabetu (magistratuak) suspender (magistrados)
alegatu alegar, invocar
alegazioa alegación
antzinatasuna antigüedad
araubidea (pertsionalarena eta zerbitzuena) régimen (de personal y servicios)
arau-testua texto normativo
arau-xedapena disposición normativa
atala (Konstituzio Auzitegiaren) sección (del Tribunal Constitucional)
atxiki adscribir
atzera bota rechazar
aurkarapena impugnación
aurkaratu impugnar
autonomia-erregimena régimen autonómico
auzipetzea procesamiento

b

babesa amparo
babes-demanda demanda de amparo
babes-errekurtsoa recurso de amparo
babes-prozesua proceso de amparo
baietsi estimar
balioetsi apreciar (El Tribunal Constitucional su falta de jurisdicción o de competencia)
baliozkotu convalidar
bateraezintasuna incompatibilidad
batzar-garaia periodo de sesiones
berrikusi revisar
betekizuna requisito
bidegabea improcedente
bideratu substanciar
bitariko lankidetzeta-batzordea comisión bilateral de cooperación

d

deklinatoria declinatoria
deliberatzea, deliberatze-saioa deliberación
demanda demanda
demandatua demandado
demandatzailea demandante
derogatu derogar
deusez deklaratu (manuak) declarar la nulidad (de preceptos)
deuseztatu (xedapen, ebazpen edo egintza) anular (disposición, resolución o acto)

e

ebazpena resolución
egintza acto
egitate-bidea vía de hecho
egitatezko egoera situación de hecho
egitea acto, acción
egitea edo ez-egitea acción/acto u omisión
entzueria eman (alderdiei) oir (a las partes)
entzunaldia audiencia
epai irmoa sentencia firme
epatu emplazar
epatzea emplazamiento
erabakia pronunciamiento
erantzukizun kriminala responsabilidad criminal
eremua ámbito
errebokatu revocar
erregela regla
erregelamendua reglamento
erregu-errekurtsoa recurso de suplica
errekerimedua egin requerir
errekerimendua requerimiento
errekurritu, errekurtsoa jarri recurrir, interponer recurso
errekurritzailea recurrente
errekusatu (magistruak) recusar (magistrados)
errekusazioa recusación
eskubidez komeni izan convenir a derecho
eskudantzia atribución
eskuduna competente
eskuetsi (erregelamenduak) autorizar (reglamentos)
eskumena competencia
eskumen-arazoa cuestión de competencia
eskumengabea incompetente
eskumengabetasuna, eskumenik eza incompetencia
eskumengabetasun-errekerimendua requerimiento de incompetencia
eskumen-gatazka conflicto de competencia
eskumen-gatazka negatiboa conflicto de competencias negativo
eskumen-hurrenkera orden de competencia
esleitu atribuir
exekutatu (epaia, ebazpenak) ejecutar (sentencia, resoluciones)

ez onartzea, ez-onartzea inadmisión
ezespen-epaia sentencia desestimatoria
ezetsi desestimar
ezgaitasuna incapacidad
ezgaitu inhabilitar
ezin zuzenduzkoa no subsanable

f

fidantza afianzamiento, fianza
Fiskaltza Ministerio Fiscal

g

gaitzen duena habitante
galdata exigir
gatazka conflicto
gatazka negatiboa conflicto negativo
gatazka positiboa conflicto positivo
gauza epaitua cosa juzgada
geldiera-efektua efecto suspensivo
geldiera-intzidentea incidente de suspensión
geldieran utzi (araua, jarduketak, prozesu judiciala, epea, efektuak...) suspender (norma, actuaciones, proceso judicial, plazo, efectos...)
gorako errekurtsoa recurso de alzada

h

helarazi dar traslado
helarazpena traslado
Herriaren Defendatzailea Defensor del Pueblo
hertsapen-isuna multa coercitiva
hirugarrena tercero

i

ikustaldia vista
ikustera eman (jarduketak) dar vista (de las actuaciones)

irizpena dictamen
izapidea trámite

j

jakinarazi notificar
jakinarazpena notificación
jarduketa actuación
jardulea ejerciente
judizio aurreko arazoa cuestión prejudicial
jurisdikzio-arazoa cuestión de jurisdicción
jurisdikzio-organoa órgano jurisdiccional

k

kalte konpenezinak edo konpongaitzak per-
juicios de imposible o difícil reparación
kaltea perjuicio, perturbación, daño
kaltetuna agraviado
kalte-ordaina indemnización
kaltetu vulnerar (derecho o libertad), lesionar
(derechos o libertades)
kargu-hutsaldia vacante
kargu-uztea cese
kauziora caución
komisioduna comisionado
komunztadura duena (-ekin) concordante
konexioduna conexo
Konstituzio Auzitegia Tribunal Constitucio-
nal
konstituzio-arloko eskumen-gatazka conflicto
constitucional de competencia
konstituzio-arloko gatazka, konstituzio-ga-
tazka conflicto constitucional
konstituzio-arloko justizia justicia constitu-
cional
konstituzio-babesa amparo constitucional
konstituzio-babeserako epaiketa juicio de am-
paro constitucional
konstituzio-babeserako errekurtsua recurso de
amparo constitucional
konstituzio-babeserako prozesua proceso de
amparo constitucional
konstituzio-doktrina doctrina constitucional
konstituzio-eskubidea derecho constitucional

konstituzio-eskudantzia atribución constitu-
cional
konstituzio-funtzioa función constitucional
konstituziokontarakotasuna inconstitucional-
idad
konstituziokontarakotasun-arazoa cuestión de
inconstitucionalidad
konstituziokontarakotasun-deklarazioa decla-
ración de inconstitucionalidad
konstituziokontarakotasun-errekurtsua recurso
de inconstitucionalidad
konstituziokontarakotasun-prozedura procedi-
miento de inconstitucionalidad
konstituzio-magistratua Magistrado Consti-
tucional
konstituzio-manua precepto constitucional
konstituzionaltasuna constitucionalidad
konstituzio-ordena orden constitucional
konstituzio-organoa órgano constitucional
konstituzio-prozesua proceso constitucional
konstituzio-uzia pretensión constitucional
kontsulta-organoa órgano consultivo

l

lege-balioa valor de ley
lege-dekretua decreto ley
legegintza-araua norma legislativa
legegintza-dekretua decreto legislativo
legegintza-organoa órgano legislativo
lege-indarra fuerza de Ley
lege-maila rango de ley
lege-manua precepto legal
lege-xedapena disposición legal
legezkoa legal
legezkotasuna legalidad
lekukoa testigo
lotura-indarra izan vincular
lotura-indarrekoa vinculante

m

magistratua magistrado
manua precepto
metatu acumular

mugapena limitación
mugiezina inamovible

n

nahitaezkoa preceptivo

o

onartu admitir, aceptar
onartze-izapidea trámite de admisión
onetsi aprobar
oposizio-lehiaketa concurso-oposición
ordeztailea supletorio
organo exekutiboa órgano ejecutivo
organo judiciala órgano judicial

p

pertsonatu personarse
prozedura procedimiento
prozesua proceso

s

sala (Konstituzio Auzitegiarena) sala (del Tribunal Constitucional)

t

testigantza testimonio

u

ukatu (babesa, geldiera, baimena) denegar
(amparo, suspensión, autorización)
uko egin renunciar
urratu infringir
utzietsi desistir
uzia pretensión

x

xedapen erkidea disposición común
xedapen gehigarria disposición adicional
xedapen iragankorra disposición transitoria
xedapena disposición
xedekoa destinatario

z

zedarritu (eskumenak, eremuak) delimitar
(competencias, ámbitos)
zehapena sanción
zioduna (ebazpen, erabaki, auto) motivado/a
(resolución, decisión, auto)
ziurtagiria certificación
zuzenbidezko egoera situación de derecho

Léxico

a

a **instancia de parte alderdi-eskariz**
acción (ejercitar la) akzioa (baliatu)
acción/acto u omisión egite edo ez-egitea
acto egintza
actuación jarduketa
acumular metatu
admitir onartu
adscribir atxiki
afianzamiento fidantza
agraviado kaltetuna
alegación alegazioa
alegar alegatu
alzada (recurso de) gorako errekurtoa
ámbito eremua
amparo babeseta
amparo constitucional konstituzio-babesa
antigüedad antzinatasuna
anular (disposición, resolución o acto) deuseztatu (xedapen, ebazpen edo egintza)
apreciar (El Tribunal Constitucional su falta de jurisdicción o de competencia) balioetsi
apreciar (temeridad o mala fe) hauteman
aprobar onetsi
atribución eskudantzia
atribución constitucional konstituzio-eskudantzia
atribuir esleitu
audiencia entzunaldia
autorizar (reglamentos) eskuetsi (erregelamenduak)

C

caución kauxioa
certificación ziurtagiria
cese kargu-uztea
coadyuvante laguntzailea
comisión bilateral de cooperación bitariko lankidetzeta-batzordea
comisionado komisiaduna
comparecer agertu
competencia eskumena
competente eskudun, eskumena duena
concordante -kin komunztadura duena
curso-oposición oposizio-lehiaketa
conexo konexioduna
conflicto gatazka
conflicto constitucional konstituzio-arloko gatazka, konstituzio-gatazka
conflicto constitucional de competencia konstituzio-arloko eskumen-gatazka
conflicto de competencia eskumen-gatazka
conflicto de competencias negativo eskumen-gatazka negatibo
conflicto negativo gatazka negatiboa
conflicto positivo gatazka positiboa
consentimiento adostasuna
constitucionalidad konstituzionaltasuna
convalidar baliozkotu
convenir a derecho eskubidez komeni izan
cosa juzgada gauza epaitua
cuerpo (de funcionarios) kidegoa
cuestión de competencia eskumen-arazoa

cuestión de inconstitucionalidad konstituziokontrakotasun-arazoa
cuestión de jurisdicción jurisdikzio-arazoa
cuestión prejudicial juzizio aurreko arazoa

d

dar traslado helarazi
dar vista (de las actuaciones) ikustera eman (jarduketak)
declaración de inconstitucionalidad konstituziokontrakotasun-deklarazioa
declarar la nulidad (de preceptos) deusez deklaratu (manuak)
declinatoria deklinatoria
decreto legislativo legegintza-dekretua
decreto ley lege-dekretua
Defensor del Pueblo Herriaren Defendatzailea
deliberación deliberatzea, deliberatze-saioa
delimitar (competencias, ámbitos) zedarritu (eskumenak, eremuak)
demanda demanda
demanda de amparo babes-demanda
demandado demandatu
demandante demandatzaile
denegar (amparo, suspensión, autorización) ukatu (babesa, geldiera, baimena)
derecho constitucional konstituzio-eskubidea
derogar derogatu
desestimar ezetsi
desistir utzietsi
destinatario xedekoa
dictamen irizpena
disposición xedapena
disposición adicional xedapen gehigarria
disposición común xedapen erkidea
disposición legal lege-xedapena
disposición normativa arau-xedapena
disposición transitoria xedapen iragankorra
doctrina constitucional konstituzio-doktrina

e

efecto suspensivo geldiera-efektua
ejecutar (actos, presupuesto) gauzatu (egin-tzak, aurrekontua)

ejecutar (sentencia, resoluciones) exekutatu (epaia, ebazpenak)
ejerciente jardulea
emplazamiento epatzea
emplazar epatu
estimar baietsi
exigir galdatu

f

facultad ahalmena
fianza fidantza
fuerza de Ley lege-indarra
función constitucional konstituzio-funtzioa

h

habilitante gaitzen duena

i

improcedente bidegabekoa
impugnación aurkarapena
impugnar aurkaratu
inadmisión ez onartzea, ez-onartzea
inamovible mugiezina
incapacidad ezgaitasuna
incidente de suspensión geldiera-intzidentea
incompatibilidad bateraezintasuna
incompetencia eskumengabetasuna, eskumenik eza
incompetente eskumengabea
inconstitucionalidad konstituziokontrakotasuna
indemnización kalte-ordaina
infringir urratu
inhabilitar ezgaitu
interponer recurso errekurtsua jarri
invocar alegatu

j

juicio de amparo constitucional konstituzio-babeserako epaiketa

justicia constitucional konstituzio-arloko justizia

I

legal legezkoa
legalidad legezketasuna
limitación mugapena

m

magistrado magistratua
Magistrado Constitucional konstituzio-magistratua
Ministerio Fiscal Fiskaltza
motivado/a (resolución, decisión, auto) zioduna (ebazpen, erabaki, auto)
multa coercitiva hertsapen-isuna

n

no subsanable ezin zuzenduzkoa
norma legislativa legegintza-araua
notificación jakinarazpena
notificar jakinarazi

O

oír (a las partes) entzuerara eman (alderdiei)
orden constitucional konstituzio-ordena
orden de competencia eskumen-hurrenkera
órgano constitucional konstituzio-organoa
órgano consultivo kontsulta-organoa
órgano ejecutivo organo exekutiboa
órgano judicial organo judiziala
órgano jurisdiccional jurisdikzio-organoa
órgano legislativo legegintza-organoa

p

periodo de sesiones batzar-garaia

perjuicios de imposible o difícil reparación kalte konponezinak edo konpongaitzak
personarse pertsonatu
potestad ahala
preceptivo nahitaezkoa
precepto manua
precepto constitucional konstituzio-manua
precepto legal lege-manua
pretensión uzia
pretensión constitucional konstituzio-uzia
procedimiento prozedura
procedimiento de inconstitucionalidad konstituziokontraktotasun-prozedura
procesamiento auzipetzeta
proceso prozesua
proceso constitucional konstituzio-prozesua
proceso de amparo babes-prozesua
proceso de amparo constitucional konstituzio-babeserako prozesua
promover (recurso, proceso, cuestión, conflicto, declaración de inconstitucionalidad) abiarazi (errekurtsoa, prozesua, arazoa, gatazka, konstituzionaltasun-deklarazioa)
pronunciamiento erabakia

r

rango de ley lege-maila
reconocer (derechos y libertades) aitortu (eskubideak eta askatasunak)
recurrente errekurritzailea, errekurto-jartzailea
recurir errekurritu, errekurtsoa jarri
recurso contencioso-administrativo administrazioarekiko auzi-errekurtsua
recurso de alzada gorako errekurtsua
recurso de amparo babes-errekurtsua
recurso de amparo constitucional konstituzio-babeserako errekurtsua
recurso de inconstitucionalidad konstituziokontraktotasun-errekurtsua
recurso de suplica erregu-errekurtsua
recusación errekusazioa
recusar (magistrados) errekusatu (magistratuak)
rechazar atzera bota
régimen (de personal y servicios) araubidea (pertsonalarena eta zerbitzuen)

régimen autonómico autonomia-erregimena
regla erregela
reglamento erregelamendua
renunciar uko egin
requerimiento errekerimendua
requerimiento de incompetencia eskumengabetasun-errekerimendua
requerir errekerimendua egin
requisito betekizuna
resolución ebazpena
responsabilidad criminal erantzukizun kriminala
revisar berrikusi
revocar errebokat

S

sala (del Tribunal Constitucional) sala (Konstituzio Auzitegiarena)
sanción zehapena
sección (del Tribunal Constitucional) atala (Konstituzio Auzitegiarena)
sentencia desestimatoria ezespene-epaia
sentencia firme epai irmoa
situación de derecho zuzenbidezko egoera
situación de hecho egitatezko egoera
substanciar bideratu
supletorio ordeztaila

suspender (magistrados) aldi baterako ahalgabetu (magistratuak)
suspender (norma, actuaciones, proceso judicial, plazo, efectos...) geldieran utzi (araua, jarduketak, prozesu judiziala, epea, efektuak...)

t

tercero hirugarrena
testigo lekukoa
testimonio testigantza
texto normativo arau-testua
trámite izapidea
traslado helarazpena
Tribunal Constitucional Konstituzio Auzitegia

V

vacante kargu-hutsaldia
valor de ley lege-balioa
vía de hecho egitate-bidea
vinculante lotura-indarrekoa
vincular lotu, lotura-indarra izan
vista ikustaldia

Esku artean duzun liburu honetan, euskaratu egin dugu 2/1979 Lege Organikoa, Konstituzio Auzitegiari buruzkoa, gaur egun indarrean den eran. Konstituzioak arau juridiko gisa duen nagusitasuna eta eraginkortasuna segurtatzeko Konstituzioak berak aurreikusitako oinarritzko tresna Konstituzio Auzitegia da, eta itzulpen hau egiteko arrazoia, hain zuzen ere, konstituziozeregin hori garatzeko eginkizuna duen Lege Organikoaren euskarazko bertsioa izatea da. Lege horretan ezartzen dira Konstituzio Auzitegiaren funtzionamendua, kideen estatutua, hartara jotzean segitu beharreko prozedura eta akzioak baliatzeko baldintzak.

Argitarapen hau Eusko Jaurlaritzako Justizia Sailak eta Euskal Herriko Unibertsitateko Zuzenbide Fakultateak espainiar testu juridiko oinarritzkoenak euskaratzeko sinaturiko hitzarmenean oinarrituriko jardueraren beste emaitza bat da, zuzenbidearekin lanean edo harremanetan dabiltzan euskaldunei bideratua.

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

JUSTIZIA, LAN ETA GIZARTE
SEGURANTZA SAILA
DEPARTAMENTO DE JUSTIZIA,
EMPLEO Y SEGURIDAD SOCIAL

oman ta zabil zazu

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

ISBN 978-84-9860-035-3

9 788498 600353